

Separable and inseparable prefixes

17.1 Stressed separable prefixes

Large numbers of Dutch verbs are regularly accompanied by an adverb prefix, which in some way modifies the basic meaning of the verb. Generally, these prefixes are stressed and are distinct in function from the unstressed prefixes (be-, ver-, ge-, er-, her-, ont-).

- 1 Verbs with such a stressed prefix are separable verbs, and they have an independent meaning as adverbs or prepositions and the modification they bring about in the verb is often rather obvious as a combination of prefix plus verb:

binnen (inside) + **komen** (to come) = **binnenkomen**
(to come in)

op (up) + **staan** (to stand) = **opstaan** (to get up)

over (over) + **stappen** (to step) = **overstappen** (to transfer)

uit (out) + **geven** (to give) = **uitgeven**
(to publish, spend)

met (with) + **gaan** (to go) = **meegaan** (to go along)

- 2 In many other cases, however, the meaning of the combination is not so obviously the sum of the two parts:

door (through) + **brengen** (to bring) = **doorbrengen**
(to spend time)

af (off) + **spreken** (to speak) = **afspreken**
(to make an appointment)

aan (on) + **steken** (to stick) = **aansteken**
(to light, turn on)

- 3 Some prefixes are not adverbs or prepositions when used independently and some have no use other than as a prefix:

geluk (fortune) + **wensen** (to wish) = **gelukwensen**
(to congratulate)

teleur + **stellen** (to place) = **teleurstellen**
(not used independently) (to disappoint)

Literally thousands of such combinations are possible in Dutch and the meanings of probably the majority of them are not difficult to guess. Certain usages have become established in the language, however, and new combinations of prefix and verb cannot be made up arbitrarily. Verbs like the above are always listed in vocabularies and dictionaries under the prefix.

17.2 Separable verbs in the sentence

17.2.1 Infinitive

The prefix is written with the infinitive as one word. It moves towards the end of the sentence:

Hij moet het geld aannemen.

He must accept the money.

Mag ik u mijn vrouw voorstellen?

May I introduce my wife to you?

Ik zal je later opbellen.

I will call you up later.

17.2.2 Conjugated in main clause

The verbal part and the prefix are split when an auxiliary verb is not used, with the prefix moving toward the end of the sentence:

Ik neem geen geld van hem aan.

I will accept no money from him.

Zij gingen gisteren met ons mee.

They went along with us yesterday.

Waar brengt u uw vakantie dit jaar door?

Where are you spending your vacation this year?

Doe het licht aan!

Turn the light on!

17.2.3 Conjugated in dependent clause

The two parts are written once again as one word, at the end of the dependent clause:

Ik heb je gezegd dat hij mij aankeek.

I've told you he looked at me.

Hij is altijd moe als hij thuiskomt.

He is always tired when he gets home.

Zij is blij omdat zij erg naar de vakantie uitkijkt.

She is happy because she is eagerly looking forward to the vacation.

Wij vonden dat hij alles snel had opgegeten.

We thought he always ate everything fast.

17.2.4 Present/past perfect

The past participle at the end of the sentence is one word, but the *ge-* comes between the prefix and the verbal part:

Hij heeft het geld aangenomen.

He accepted the money.

Ik ben vandaag vroeg opgestaan.

I got up early today.

Wij hebben een week in Parijs doorgebracht.

We spent a week in Paris.

Dat heb ik u niet aanbevolen.*

I didn't recommend that to you.

* Here the *ge-* is, of course, dropped, because the verb begins with unstressed *be-*.

17.2.5 **Te + separable verb infinitive**

The **te** comes in between the two parts of the separable verb and each of the words is separated from the other. They move to the end of the sentence: prefix + **te** + verbal part:

Zij hopen het boek volgend jaar uit te geven.

They hope to publish their book next year.

Hij probeert het licht aan te steken.

He is trying to turn on the light.

U hoeft niet mee te gaan.

You don't have to go.

Hij zat heel diep na te denken.

He was thinking very hard.

17.2.6 **Let's try it**

Rewrite the separable verb in the appropriate form.

- 1 Hij wil niet (**instappen**).
- 2 Wanneer (**aankomen**) zij?
- 3 (**dichtdoen**) de deur!
- 4 Ik (**waarschuwen**) je: (**nadenken**) goed!
- 5 Hij (**wegrijden**) gisteren zonder te betalen.
- 6 Hoeveel vertraging (**oplopen**) jullie op die reis?
- 7 Wil je dat boek even (**neerleggen**)?
- 8 Ze (**toekennen**) hem vorig jaar die beurs.
- 9 De burens (**uitnodigen**) ons voor hun gouden bruiloftsfeest.
- 10 De hele vakantie (**opstaan**) ik niet voor 10 uur.
- 11 Wie (**opbellen**) je vanmorgen?
- 12 Vroeger (**afspreken**) zij altijd op vrijdagavond in de stad.

17.3 Inseparable prefixes

Many verbs have prefixes that are identical with the separable prefixes, but which are unstressed and inseparable:

Ik hoop zo een ongeluk te voorkomen.

I hope to prevent such a misfortune.

Zij ondergaat een operatie.

She is undergoing an operation.

Hij ondernam een lange reis.

He undertook a long journey.

Ons voorstel hebben ze niet aanvaard.

They didn't accept our proposal.

Hij heeft zijn invloed overschat.

He overestimated his influence.

Note: There are a few verbs that have two forms: a separable and an inseparable form, depending on the stress. Their meanings differ as well:

De zon gaat onder.

The sun goes down.

Zij ondergaat een operatie.

She is undergoing an operation.

Een zonsverduistering komt niet vaak voor.

An eclipse doesn't take place very often.

Hij kon de explosie voorkomen.

He was able to prevent the explosion.

17.4 Stressed inseparable prefixes

Some verbs have an accented prefix that is not separated; these are, however, insignificant in number compared to the separable verbs:

Wilt u me even waarschuwen?

Will you let me know?

Ik stofzuigde de kamer.

I vacuumed the room.

Hebt u al het woordenboek geraadpleegd?

Have you already consulted the dictionary?

17.4.1 *Let's try it*

What is the meaning of the separable and of the inseparable verb? Which is which?

- 1 **doorzoeken; doorzoeken**
 - a Ga jij maar naar huis. Ik zal het huis wel verder doorzoeken.
 - b Ik weet dat het al laat is, maar we zijn bijna klaar. Kan je nog wat doorzoeken?
- 2 **ondergaan; ondergaan**
 - a De vijand moest wel ondergaan toen er zoveel soldaten waren gedeserteerd.
 - b De vijand moest een hele reeks folteringën ondergaan.
- 3 **voorkomen; voorkomen**
 - a Kan hij zo'n ramp voorkomen?
 - b Kan zo'n ramp voorkomen?
- 4 **doorlopen; doorlopen**
 - a U kunt hier nog een eindje doorlopen.
 - b Voor zijn presentatie wil hij zijn aantekeningen nog eens doorlopen.
- 5 **overdrijven; overdrijven**
 - a Je moet niet zo overdrijven!
 - b Volgens mij gaat die onweersbui overdrijven.
- 6 **overstromen; overstromen**
 - a De vele regen heeft ervoor gezorgd dat het land is overstroomd.
 - b Ga de kraan dichtdoen! Ik hoor het bad overstromen.
- 7 **overkomen; overkomen**
 - a Dat kan de beste overkomen.
 - b Zij zullen volgend jaar overkomen.
- 8 **omkleden; omkleden**
 - a Je moet dat met redenen omkleden.
 - b Ze gingen zich eerst omkleden voor ze naar het feestje gingen.

Conjunctions and relative pronouns

A conjunction is a word that serves to introduce a clause and connect it to an accompanying clause. There are two types of conjunction: coordinating conjunctions and subordinating conjunctions. Dutch conjunctions call for a different type of word order for each of them.

18.1 Coordinating conjunctions

These are conjunctions that connect two equal clauses. The word order is the same as that of a main clause and the coordinating conjunction does not change the word order at all. The coordinating conjunctions in Dutch are: **en**, **of** [= or], **want**, **maar**:

Hij komt binnen en (hij) leest de krant.

He comes in and reads the paper.

Heb jij geld of zal ik het betalen?

Do you have money or shall I pay?

Ik zal het betalen, want ik heb geld genoeg.

I will pay, because I have enough money.

Hij gaf me de rekening, maar ik had geen geld.

He gave me the bill, but I had no money.

18.2 Subordinating conjunctions

These are conjunctions that connect two clauses of unequal standing: a main clause with a dependent clause.

18.2.1 Word order

A larger number of conjunctions require the conjugated verb to be placed at the end of the clause they introduce. This clause is said to be subordinate to the other, “main” clause, and is introduced by a subordinating conjunction:

Ik weet dat hij veel vrienden heeft.

I know *he has a lot of friends.*

Zij zag dat hij het niet begreep.

She noticed *he didn't understand.*

Wij vinden dat het mooi weer is.

We think *it's nice weather.*

Zij vragen of wij overmorgen meegaan.

They are asking *whether we are going along the day after tomorrow.*

Ik ga mee, hoewel ik niet veel tijd heb.

I will come along, *although I do not have much time.*

Ik kwam terug, omdat ik het niet vond.

I returned, *because I did not find it.*

Ik zal je helpen, als je 't me vraagt.

I will help you, *if you ask me.*

Hij had geen auto toen hij in de stad woonde.

He had no car *when he lived in town.*

Ik luisterde naar de radio terwijl ik de krant las.

I listened to the radio *while I read the paper.*

Note: In the first three examples, the English could have been “I know that he has . . .,” “She noticed that he . . .,” “We think that it’s . . .” While we can often omit the conjunction “that,” notice that in Dutch the conjunction **dat** can never be omitted.

The conjugated verb placed at the end of the clause comes before the infinitive, if one is included:

Hij komt niet, omdat hij vandaag moet werken.

He is not coming, *because he has to work today.*

Zij zei dat ze het niet kon vinden.

She said *that she couldn't find it.*

Ik vraag me af of hij zich liet scheren.

I wonder *if he got a shave.*

Mijn ouders zeiden dat ze een monteur lieten komen.

My parents said *they had a repairman come.*

18.2.2 More on word order

The conjugated verb placed at the end of the clause comes before or after the past participle, if one is included:

Zij zei dat ze het niet heeft gevonden/gevonden heeft.

She said that she hasn't found it.

Nu al de gasten aangekomen zijn/ zijn aangekomen, kunnen we aan tafel gaan.

Now that all the guests have arrived, we can go to the table.

Note: When the subordinate clause comes first, the word order of the subordinate clause itself remains the same as the above, but the order of the subject and verb of the main clause is reversed (so the verb will stand before the subject):

Omdat ik het niet vond, kwam ik terug.

Because I didn't find it, I returned.

Als je 't me vraagt, zal ik je helpen.

If you ask me, I will help.

Toen hij in de stad woonde, had hij geen auto.

When he lived in town, he had no car.

18.2.3 Meanings

The subordinate conjunctions must be learned with particular care as “the words that put the verb at the end of the clause,” since subordinate word order is an entirely strange feature to speakers of English. The most common subordinating conjunctions in Dutch are:

aangezien	in view of the fact that	sinds	since
als	if, when	terwijl	while
dat	that	toen	when

hoewel	although	totdat	until
nadat	after	voordat	before
nu	now that	zodat	so that
of	whether, if	zodra	as soon as
omdat	because	zolang	as long as

Several conjunctions belong almost exclusively to the written language:

daar	because	tot	until
ofschoon	although	voor	before
opdat	in order that		

Note: Several of the subordinating conjunctions have a form identical with other conjunctions or other parts of speech and can be distinguished by the word order of the clause.

Of = or [= coordinating conjunction]; whether [= subordinating conjunction]:

Komt hij mee, of blijft hij thuis?

Is he coming along or is he staying at home?

Ik weet niet of hij meekomt.

I don't know *whether he is coming along.*

Als = as [= adverb]; when [= subordinating conjunction]; Toen = then [= adverb]; when [= subordinating conjunction]:

Ik zal het doen, als ik het kan.

I will do it, *if I can.*

Als student hoef ik niet veel te betalen.

As a student, I don't need to pay much.

Als hij kijkt, bloost zij.

When he looks at her, she blushes.

Toen hij jong was, las hij veel.

When he was young he read a lot.

Ik ging eerst naar Leiden en dan naar Den Haag.

I first went to Leiden, and then to The Hague.

Als is used when one event is referred to in the present or future tense.
Toen is used for the past tense only.

18.2.4 Question words

In indirect questions, conjunctions introduce a clause that takes the form of a subordinating clause:

Weet je wanneer hij komt?

Do you know *when he's coming*?

Ik weet niet wie die mensen zijn.

I don't know *who these people are*.

Hij heeft niet gezegd waarom hij het vandaag niet kan doen.

He didn't say *why he can't do it today*.

18.2.5 Let's try it

Finish the sentences by means of the conjunction:

- 1 Hij werkte de hele dag hoewel _____. (Hij was ziek)
- 2 Die beeldhouwer werkt het liefst met marmer sinds _____.
(hij heeft in Italië gestudeerd)
- 3 Van Goghs schilderijen brengen zoveel geld op nu _____.
(hij is over de hele wereld bekend)
- 4 Wij vroegen haar niets over dit boek omdat _____.
(zij houdt niet van die schrijver)
- 5 Zij laat het boek pas verschijnen nadat _____. (alle personen zijn gestorven)
- 6 Weet u toevallig of _____? (er hangen veel schilderijen van Van Gogh in het Kröller Müller museum)
- 7 Hij schilderde maar door hoewel _____. (niemand vond zijn schilderijen mooi)
- 8 Wij kunnen veel over de tijd van Vermeer leren in zijn schilderijen terwijl _____. (er is bijna niets bekend over zijn leven)
- 9 Ik weet niet of _____. (je houdt van Rubens' schilderijen)
- 10 Ik had een gevoel van herkenning toen _____. (ik zag Magrittes werk)

18.3 Relative pronouns

A relative pronoun introduces a clause that gives additional information about something/someone [= antecedent], mentioned in the preceding clause.

The relative pronoun can take different forms, depending on the antecedent.

18.3.1 Regular forms

Antecedent → ↓	Singular	Plural
Common gender	die	die
Neuter gender	dat	die

De man die u gisteren ontmoette, heet Bakker.

The man (*whom*) you met yesterday is called Bakker.

Kent u de mensen die daar wonen?

Do you know the people *who* live there?

Dat is het huis dat ik gekocht heb/heb gekocht.

That is the house (*that*) I bought.

Note: A relative pronoun is *not* optional in Dutch, as it is in English!

18.3.2 Let's try it

Fill in: **die** or **dat**?

- Die paarse auto _____ daar rijdt, is een Smart.
- Ik zie een man _____ twee jaar in Brussel heeft gewoond.
- Ik heb een woordenboek _____ heel erg goed is.
- Gebruiken jullie een computer _____ al meer dan tien jaar oud is?
- Hij heeft een huis _____ in de zeventiende eeuw gebouwd is.
- Op deze plank staan alle boeken _____ ik nog niet gelezen heb.
- Begrijp jij alle woorden _____ in deze tekst staan?
- Dat is nu zo'n vraag _____ ik niet kan beantwoorden.

18.3.3 Preposition + antecedent

Antecedent →	Singular	Plural
↓		
Person	preposition + wie	preposition + wie
Non-person	waar + preposition	waar + preposition

De man met wie ik gisteren praatte, is mijn vader.

The man *with whom I talked yesterday* is my father.

De kinderen voor wie wij speelgoed kochten, waren haar neefjes.

The children *for whom we bought toys* were her nephews.

Het mes waarmee jij het vlees sneed, is zoek.

The knife *with which you cut the meat* is missing.

De bus waarin jullie in Nederland rondreden, liep op diesel.

The bus *in which you rode around in the Netherlands* used diesel.

Note: The four examples above would sound much more natural in English if we said “the man I talked to yesterday,” “the children we bought toys for,” “the knife you cut the meat with,” “the bus you rode around in,” but Dutch does not have the option of this way of placing the preposition.

18.3.4 Let's try it

Fill in: **waar** + preposition or preposition + **wie**:

- 1 De studenten _____ hij zit te praten, komen allemaal uit de Verenigde Staten.
- 2 De auto _____ wij naar Canada gaan, is vorige week helemaal nagekeken.
- 3 Het liedje _____ wij luisterden, was een grote hit in de jaren tachtig.
- 4 Dat is een vrouw _____ ik heel graag een keer van gedachten wil wisselen.
- 5 Dat is een naslagwerk _____ ik niets kan vinden.
- 6 Zij heeft een vriendin _____ zij altijd op vakantie gaat.

- 7 Vanavond is er op tv een documentaire _____ ik heel graag wil kijken.
- 8 Hij heeft een tafel gekocht _____ je heel gemakkelijk kunt werken.

18.3.5 Wat

Wat is a relative pronoun when the antecedent is:

- not expressed
- when the clause refers to an entire idea
- after some indefinite pronouns.

Ik kan niet krijgen wat ik nodig heb.

I can't get *what I need*.

Hij kan niet komen, wat wij erg jammer vinden.

He can't come, *which we think is too bad*.

Nu heb ik alles wat ik nodig heb.

Now I have *everything I need*.

Dat was iets wat ik al wist.

That was *something I already knew*.

18.3.6 Let's try it

Underline the antecedent in the following sentences and explain the use of the relative pronoun:

- 1 Het gebouw, dat getekend werd door Victor Horta, is gewoon prachtig.
- 2 Rembrandt is arm gestorven, wat ik erg triest vind.
- 3 Ze namen hem alles af wat voor hem van belang geweest was.
- 4 De beeldhouwer bij wie we een buste besteld hadden, is ondertussen gestorven.
- 5 Het schilderij waarvan we een poster hebben, is gisteren uit het Rijksmuseum gestolen.